

teit van het terechte op het goede wordt in het licht gesteld evenals de combinatie van een economisch met een Aristotelisch mensbeeld. Het tweede deel behandelt de problemen opgeroepen door Rawls' methode van rechtvaardiging van zijn substantiële theorie. Uiteraard drong zich hier als situering een discussie van het contract-denken op. Vervolgens wordt Rawls' opvatting van de 'original position' onderzocht en wordt ingegaan op het zgn. Kantianisme van Rawls. Dit laatste punt heeft vele lezers van Rawls beziggehouden en lijkt nog steeds niet voldoende opgeklaard. Uiteindelijk kon uiteraard binnen de probleemstelling rond de rechtvaardiging een confrontatie met Habermas niet uitblijven, een vergelijking van de dwangvrije communicatieve ruimte en van de 'original position'.

Een uitvoerig gedocumenteerd boek dat de kernvragen rond Rawls' theorie in een soms wat stoeve taal in het licht stelt.

A. Van de Putte

Cain, G.G., van Doorn, J.A.A., Köbben, A.J.F., Rex, J.A. en Simons, H.J., Etnische minderheden. Wetenschap en beleid, (met voorwoord van J.P. Weiland), Boom/Denis, Meppel/Antwerpen, 1985, 109 p.

(...) de waarde van wetenschappelijk onderzoek is te groot om (...) niet verder te reiken naar aanbevelingen die in concreet beleid kunnen worden vertaald', schrijft H.J. Simons op p. 106.

De uitlating vertaalt op kerntreffende wijze de werksfeer van deze Nederlandse verzamelband: *de samenhang van wetenschap en beleid* in hun opdracht voor de etnische minderheden en hun plaats in de Nederlandse samenleving.

De teksten die voor het boekje werden uitgeschreven, zijn ontstaan uit voordrachten op een congres over etnische minderheden in de Erasmus Universiteit Rotterdam ter gelegenheid van het veertiende lustrum van de universiteit.

Het is bekend dat er tot voor enkele jaren volstrekt onvoldoende inzicht bestond in de positie van etnische minderheden in de Nederlandse samenleving. Mede dank zij de met rijksoverheidsgelden gefinancierde onderzoeksinspanningen is dat nu niet meer in die mate het geval. Het minderhedenbeleid zoals dat de laatste jaren in Nederland, zowel op rijksniveau als in meerdere gemeenten, tot ontwikkeling is gekomen, draagt in beginsel thans stilaan bij tot een — bestuursrechtelijk gewenste — positieverbetering van de betrokken groepen. Doch over *de werkelijke effecten van dat beleid* is tot op heden nog maar weinig bekend.

Nu de positie van de minderheden in de Nederlandse samenleving in grote lijnen in kaart is gebracht, zal het accent bij de onderzoeksinspanningen dan ook steeds meer verschuiven in de richting van onderzoek naar de praktische mogelijkheden en inherente beperkingen, evenals naar de reeds merkbare effecten van een beleid dat gericht is op een structurele positieverbetering voor bedoelde bevolkingsgroepen.

Ook de relatie tussen de minderheden en de hen omringende samenleving zal, nadrukkelijker dan voorheen, worden bestudeerd, zowel vanuit het perspectief van de minderheden zelf als vanuit dat van de autochtone bevolking.

Een en ander is niet zonder weerslag gebleven op de opzet van voorliggende

bundel, waarin zowel buitenlandse deskundigen (Glen Cain, U.S., en John Rex, U.K.) als Nederlandse academici (A.J.F. Köbben en J.A.A. van Doorn, beiden verbonden aan de R.U. Rotterdam) en een beleidspracticus (H.J. Simons) de vraag naar het verstandig gebruik maken van wetenschappelijk onderzoek in de praktijk van het minderhedenbeleid in Nederland hebben trachten te verruimen tot een boeiend debat over de nieuwe mogelijkheden voor een beleidsontwikkend onderzoek.

Wij onthouden hier meer in het bijzonder de bijdrage van professor A.J.F. Köbben. Zij heeft voor ons, als deelbijdrage tot de opzet van de bundel, de mogelijkheden en moeilijkheden van wetenschappelijke aanbevelingen voor te voeren beleid, op een zeer mooie wijze geïllustreerd. Professor Köbben laat aan de hand van enkele alledaagse voorbeelden de moeilijke grens zien tussen 'oordeel' (dat grosso modo in overeenstemming is met de feiten) en 'vooroordeel' (dat grosso modo met de feiten in strijd is). Hij laat bovendien zien dat 'discriminatie' *niet* noodzakelijk op vooroordelen berust, wat de bestrijding ervan nog bemoeilijkt. Voor de auteur 'is het meest effectieve middel om klachten over buitenlanders, gebaseerd op een juist oordeel (!), te bestrijden, te zorgen dat zij die positie verliezen. Dat zij, met andere woorden, wat werk, inkomen, onderwijs en huisvesting aangaat op gelijke voet komen te staan met anderen' (p. 64).

Een dergelijke conclusie gaat voor ons terug op een *goed* begrepen taakverdeling tussen beleidsverkenkend onderzoek en wetenschappelijk verantwoorde beleidsmaatregelen.

Wij durven concluderen, naar een nabije toekomst toe, dat het beschikbaar worden van overzichtsstudies naar deelaspecten van het minderhedenvraagstuk in Nederland de specificiteit van de onderzoeksvragen meer en meer zal helpen groeien naar andere publikaties van dit type. En dit zou een zeer welkome voortzetting zijn.

M.-C. Foblets

Gelijk geregeld: over de rechtspositie van duurzaam in Nederland verblijvende vreemdelingen, Ars Aequi Libri (Nijmegen), 1984, 232 p., met bijdragen van J.C.M. Leijten, Thomas Hessels, Thom Holterman, Harry Staal, H.P. Vonhögen, A.H.J. Swart, H.U. Jessurun D'Oliveira, P. van Dijk en R.M.A. Guldemond, P. Baudoin, en de congrescommissie

Naar aanleiding van het tienjarig bestaan van de Nederlandse Werkgroep Rechtsbijstand in Vreemdelingenzaken, publiceerde de Nederlandse Stichting Ars Aequi, eind 1984, in de reeks Ars Aequi Libri, een verslag van het congres 'gelijk geregeld', gehouden op 14 december 1984 te Amsterdam.

Na tien jaar rechtshulpverlening heeft de vermelde werkgroep de tijd in Nederland rijp geacht om een 'voorstel voor een Wet gelijke behandeling immigranten' naar voren te brengen.

De bundel markeert deze momentopname: het gaat bij dit congres om de rechtspositie van personen die juridisch (nog) geen Nederlander zijn, maar de facto niet langer vreemdeling.

Op de studiedag wordt het voorstel dan ook voorgebracht als hoogstdringende en consequente stap naar *juridische* erkenning van het feit dat grote groe-